

Stortingslijst van het archief van Fernand Brunfaut (1911-1971)

(S/1991/063)

Rik Hemmerijckx

INLEIDING

Fernand Brunfaut (1886-1972) was een gekend modernistisch architect en een van de eminente figuren van het Brussels socialisme. Hij begon zijn carrière in de Lakense gemeentepolitiek, eerst als raadslid (1911-1921) en later als schepen (1914-1921). Vanaf 1921 zetelde hij in de Brusselse gemeenteraad, waar hij de leiding van de socialistische fractie op zich nam. Als architect toonde hij een bijzondere belangstelling voor de problematiek van de huisvesting en de urbanisatie. In 1919 behoorde hij tot de stichters van de sociale huisvestingsmaatschappij Le Foyer Laekenois. Nadat hij in 1921 werd verkozen in de provincieraad volgde in 1925 zijn verkiezing als parlementslid. Binnen de BWP mocht hij gerekend worden tot de oude marxistische vleugel. Tijdens de jaren 1930 engageerde hij zich in de strijd tegen het fascisme. Zijn onvoorwaardelijke verdediging van de Sovjet-Unie bracht hem in conflict met de BWP-leiding: in december 1939 werd hij uit de partij gezet. Naderhand wordt hij opnieuw opgenomen in de partijstructuren. Tussen 1946 en 1961 was hij ondervoorzitter van de Kamer. Als architect is hij bekend voor de realisatie van enkele markante socialistische gebouwen: de building van de Prévoyance Sociale in Brussel (Luchtvaartsquare), de drukkerij van *Le Peuple* in Brussel en die van *Vooruit* te Gent. Hij had ook een leidende functie bij de realisatie van de Noord-Zuidverbinding in Brussel. Dit archief van Fernand Brunfaut werd in 1991 gevonden op de oude markt van Brussel, samen met de papieren van M. Malpoix. Het maakt deel uit van een groter geheel dat gedeponneerd werd op het Institut Emile Vandervelde. Het archief van Brunfaut, dat zich nu in Amsab-ISG bevindt, is slechts een deelarchief, maar het beslaat alle fazen uit zijn politieke en professionele loopbaan. De meest interessante stukken zijn de nota's over zijn reis naar de Sovjet-Unie in 1937 en zijn visie op het communisme uit 1939. Verder moeten ook de dossiers over de Brusselse gemeentepolitiek en de realisatie van de Noord-Zuidverbinding vermeld worden. Daarnaast bevat het archief Brunfaut ook heel wat briefwisseling, waarvan het belang nogal kan variëren. Het archief telt 53 nummers, opgeborgen in 6 archiefdozen. Het bestrijkt de periode 1911-1971 en is raadpleegbaar mits toestemming van de verantwoordelijke archivaris.

- 1.1. Ontwerp, omzendbrief, uitnodiging en brieven van E. Steux, W. Eekelers, H. Rassart, J. Maillard, L. Uytroever en H. Brouhon aan L. Brunfaut en F. Brunfaut betreffende politieke en persoonlijke aangelegenheden.
1941-197.
- 1.2. Nota's, zegels en omzendbrief betreffende volkshuis Brussel en BSP.
1951-195.
- 1.3. Nota's, folder, rapport en brief aan Fr. Detiège betreffende reis naar Zweden.
1950-195.
- 1.4. Nota's en rapport betreffende bezoek aan Londen.
1949-195.
- 1.5. Nota's betreffende reis naar Sovjet-Unie en conferentie F.Brunfaut.
1937-193.
- 1.6. Nota's, rapport, artikel en brieven van F.Brunfaut betreffende reis naar Sovjet-Unie
F.Brunfaut.
193.
- 1.7. Knipsels en brochure betreffende Sovjet-Unie.
192.
- 1.8. Knipsels, nota's en pamflet betreffende meeting F.Brunfaut.
194.
- 1.9. Nota's betreffende communisme.
193.
- 1.10. Lidkaart, omzendbrief, nota's, lijst, toespraak en brieven van F.Brunfaut
betreffende bezetting, tweede wereldoorlog en socialistisch verzet.
1940-196.
- 1.11. Specimen betreffende "Communications du Bureau d'Etudes Sociales. Le Plan
du Travail".
193.
- 1.12. Nota's, knipsels en brief betreffende kolenslag.
194.
- 1.13. Rapport van F.Brunfaut betreffende "L'Action communale et le Plate forme
électorale" en BSP-congres 1946.
194.
- 2.1. Nota's, omzendbrief, verslagen, rapporten, knipsels, brief en pamflet betreffende
Gemeenteraadsverkiezingen.
1946-196.

- 2.2. Nota's betreffende Koekelberg. La Condition municipale.
Z .d.
- 2.3. Nota's en brieven van R.Evalenko en F.Fischer aan E.Soudan betreffende dienstbetoon, politieke en persoonlijke aangelegenheden.
1911-195.
- 2.4. Nota's, omzendbrief, knipsel, toespraak en brieven van P.H.Spaak, F.Legrand en L.Uytroever aan I.Blum en M.Busset betreffende politieke en persoonlijke aangelegenheden.
1945-195.
- 2.5. Nota's, knipsel en brief betreffende kroniek van gebeurtenissen.
Z.d.
- 2.6. Nota's, knipsels en specimina betreffende "Notes et histoires d'hier. Pour les socialistes d'aujourd'hui".
1957-196.
- 2.7. Nota's, knipsels en pamflet betreffende necrologieën, geschiedenis van het socialisme en de socialistische internationale, priester-arbeiders.
1911-196.
- 2.8. Agenda's van F.Brunfaut.
1954-196.
- 2.9. Lidkaarten van L. en F.Brunfaut.
1954-196.
- 3.1. Gelegenheidsdrukwerk betreffende nieuwjaarswensen aan F.Brunfaut.
198.
- 3.2. Gelegenheidsdrukwerk betreffende nieuwjaarswensen aan F.Brunfaut.
1956-197.
- 3.3. Gelegenheidsdrukwerk, brieven en uitnodiging betreffende persoonlijke aangelegenheden F.Brunfaut.
Z.d.
- 3.4. Brochures betreffende toespraken F.Brunfaut.
1939-196.
- 3.5. Statuten, brief en brochure betreffende "Le Foyer Laekenois".
1951-196.
- 3.6. Boek van F.Brunfaut "La Condition Municipale".
195.
- 3.7. Nota's betreffende "Le grand Bruxelles".
1926-194.

- 3.8. Rapport, brieven, balans en specimen betreffende Brusselse intercommunales. 1948-195.
- 3.9. Brochure betreffende Cobralo, Coopérative Brabançonne de Logement. 195.
- 3.10. Rapport, brief en toespraak betreffende stadsverwarming en electriciteit. 1945-195.
- 3.11. Rapport betreffende Commissie van Openbare Onderstand. 195.
- 4.1. Brochure, brieven, knipsels, verslag, omzendbrieven, rapporten en nota's betreffende Noord-Zuid verbinding te Brussel. 1935-195.
- 4.2. Plan, balans en rapport betreffende zwembad van Laken. 1912-191.
- 4.3. Rapporten betreffende Office National de Sécurité Sociale. 1962-197.
- 4.4. Kontrakt betreffende lening Prévoyance Social. 195.
- 4.5. Knipsels en nota's betreffende persoonlijke aangelegenheden. 1940-195.
- 4.6. Kontrakt betreffende lastencohier F en M.Brunfaut. Z.d.
- 4.7. Toespraak betreffende huisvestingsproblematiek. Z.d.
- 4.8. Rapport, uitnodiging en specimen betreffende werking BSP. 1945-197.
- 4.9. Nota's betreffende diverse onderwerpen. Z.d.
- 4.10. Specimina betreffende "Handelingen Kamer der Volksvertegenwoordigers". 1948-195.
- 4.11. Statuten betreffende "Statuts-modèles à l'usage des Unions Professionnelles". Z.d.
- 5.1. Brieven en kasstukken betreffende persoonlijke aangelegenheden. 1935-197.

- 5.2. Kasstukken betreffende rekeninguittreksels.
1953-197.
- 5.3. Knipsels betreffende diverse onderwerpen.
1950-195.
- 5.4. Knipsels betreffende diverse onderwerpen.
195.
- 6.1. Knipsels en nota betreffende diverse onderwerpen.
1932-196.
- 6.2. Knipsels betreffende diverse onderwerpen.
1896-196.
- 6.3. Knipsels betreffende Tweede wereldoorlog.
1943-194.
- 6.4. Knipsels en nota's betreffende diverse onderwerpen.
195.
- 6.5. Pamflet en omzendbrief betreffende diverse onderwerpen: JGS, Griekenland, Alliance
Franco-Belge contre le Réarmement Allemand.
1926-195.

Lijst van gebruikte afkortingen

BSP: Belgische Socialistische Partij

BWP: Belgische Werkliedenpartij

JGS: Jeunes Gardes Socialistes

POB: Parti Ouvrier Belge

Overgebracht naar andere departementen

a) Bibliotheek

- Monografieën

Belgische Sovjetse decade Belgo-Soviétique. Brussel, 1966

Brunfaut (E.). Les femmes dans le monde du travail. Belgique. Brussel, Institut Socialiste des cadres de jeunesse, 1978, 69 p.

POB. Rapport et compte rendu officiel du 41e congrès. Brussel, 1929, 106 p.

Thonet (J.). Mémoires et souvenirs. Mon activité au sein du POB. Bruxelles, s.d., 15 p.

Union National des Mutualités Socialistes. Congrès National 1950. Compte-rendu. Brussel, 1951, 64 p.

- Tijdschriften

Education et Socialisme (Brussel), 1953, nr.45.

L'Echo Mutualiste (Brussel), 1952, nr. 9.

La Jeune Garde (Brussel), 1935, nr. 4

Le Monde (Brussel), 1939, nr. 12

Problèmes (Brussel), 1949, nr. 7-8

b) Beeld en geluid

- Foto's

3 foto's reis

4 foto's familie Brunfaut (1946)

5 negatieven: uitstap jeugdorganisatie